

B É K É S M E G Y E I Ö N K O R M Á N Y Z A T

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18. Tel.: (66) 441-141

SWOT

Erősségek	Gyengeségek
• civil szerveződések• mezőgazdasági tapasztalati tudás• együttműködő önkormányzatok• háziorvosi ellátás elérhetősége• kiépített alapfokú oktatási rendszer• középfokú oktatási intézmények elérhetősége• oktatási intézmények infokommunikációs ellátottsága• kimagasló termőhelyi adottságok• mezőgazdasági dominancia• sekély talajvízmélység• talajvíz mennyisége• szennyező ipari létesítmények hiánya• Natura 2000 területek• kiépített közműhálózat	• alacsony képzettségi szint• elöregedés• elvándorlás• közműhálózat használati aránya• lakásállomány elöregedése• népességcsökkenés• gyermekorvosi ellátás hiányosságai• hivatalok korlátozott elérhetősége• mérsékelten elaprózott településszerkezet• országos szintű együttműködés hiánya• teljes akadálymentesítettség hiánya• tömegközlekedés• alacsony K+F potenciál• alacsony kereskedelmi potenciál• foglalkoztatási kapcsolatok hiánya• foglalkoztató központok hiánya• gyenge turisztikai potenciál• gyenge versenyképesség• gyorsforgalmi úthálózat hiánya• KKV szektor tőkehiánya• működő vállalkozások alacsony száma• nagyfoglalkoztatók hiánya• rétegvíz alacsony mennyisége• intenzív mezőgazdaság környezetterhelése• alacsony erdőborítottság
Lehetőségek	Veszélyek
• antiszegregáció• képzés/átképzés• kisebbségek• közfoglalkoztatás hatékonyság növelése• tanyafejlesztés• infrastruktúra fejlesztése• kiemelten támogatandó terület státusz• kulturális turizmus• regisztrált vállalkozások száma• termálvízkincs• geotermikus energia hasznosítása• erdőtelepítés• biomassza hasznosítása• ökoturizmus• szemléletformálás• napenergia hasznosítása	• alacsony bérszínvonal• magas eltartottsági mutató• munkanélküliség• gyermek és tanulólétszám csökkenése• hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya• hátrányos helyzetű tanulók magas aránya• időskorú gondozottak számának emelkedése• belső tengely• kényszerű béremelés• képzett munkaerő elvándorlása• magas ingázási arány• periférikus terület• klímaváltozás• invazív fajok behurcolása• földrengés• belvízveszély• árvízveszély• talajsüllyedés• veszélyes üzemek

Célrendszer

- 1) A negatív társadalmi folyamatok mérséklése, lakosságmegtartó erő növelése, ezen belül:
 - gyermekvállalási hajlandóság arányának növelése
 - élhetőbb, élvezhetőbb lakókörnyezet kialakítása
 - elvándorlás mérséklése
 - helyi identitás erősítése
 - leszakadó és/vagy szegregált társadalmi csoportok integrálása
 - jövedelmi helyzet javítása
 - munkaerőpiaci lehetőségek javítása
- 2) A munkavállalók munkaerő piaci érvényesülésének javítása, ezen belül:
 - piacképes tudás átadása
 - térségbeli hátrányok felszámolása
 - infrastrukturális feltételek javítása
 - intézményi rendszer átalakítása a megváltozott igényekhez igazodva a rendelkezésre álló kapacitások optimális kihasználásának érdekében
- 3) Foglalkoztatási központok és meghatározó térségi/megyei centrumok elérhetőségének javítása, ezen belül:
 - gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése
 - vasúthálózat fejlesztése
 - alárendelt közlekedési útvonalak felújítása
 - közösségi közlekedés átalakítása, valós igényekhez igazítása, dinamikus menetrendi rendszer
 - távmunka, bedolgozási lehetőségek, háztáji gazdálkodás infrastrukturális hátterének kialakítása
- 4) A járás gazdasági versenyképességnek javítása, munkahelyteremtés és a K+F potenciál növelése, ezen belül:
 - kedvező beruházási környezet kialakítása
 - zöld és barnamezős területek fejlesztése
 - kutatás-fejlesztés támogatása
 - intézményi együttműködés a gazdaság szereplőivel
 - belső fogyasztás növelése az életszínvonal emelésével
- 5) Megújuló energia előállításának ösztönzése és helyi felhasználási arányának növelése, ezen belül:
 - megújuló energiaforrások részarányának növelése
 - környezetterhelés csökkentése
 - „zöld” munkahelyteremtés
- 6) Környezeti állapot javítása, természeti és kulturális adottságok hatékony és fenntartható felhasználása, ezen belül:
 - talajterhelés csökkentése
 - technológiai színvonal fejlesztése
 - szigorú ellenőrzési rendszer kialakítása
 - nem szennyező iparágak térségbe vonzása
 - turisztikai kapacitások fejlesztése

Társadalmi problémák feltárása

A járás népessége az elmúlt időszakban jelentősen csökkent (14%), ugyanakkor az elvándorlók száma intenzíven emelkedik. Az elmúlt tíz évben az érettségizettek száma 13%-ról 22%-ra emelkedett, és 4 százalékponttal nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya is. Összességében tehát növekedett az iskolázottság, mégis jóval alacsonyabb az országos átlagnál. Foglalkoztatottság tekintetében is lemaradást mutat a járás az országos, de még a megyén belüli szinthez képest is. Több településen nem működik óvoda vagy iskola, és a beíratott gyermekek döntő többsége hátrányos helyzetűnek számít. Az összes általános iskolás tanuló 63%-a számít hátrányos helyzetűnek. 2009 óta folyamatosan csökken a középiskolába beíratott gyermekek száma. A járás munkanélküliségi mutatói meglehetősen kedvezőtlenek, a Dél-Alföldi régión belül a harmadik legrosszabb mutatóval rendelkeznek. A 2008-as gazdasági válság fokozottabb mértékben érintette a területet, mint az ország egészét. A közfoglalkoztatási program elindulása közel kétezer fővel csökkentette a munkanélküliek számát, de még így is a lakosság közel 45%-a számít tartósan munkanélkülinek. A járásban legjelentősebb számban a román nemzetiséghez tartozó személyek élnek, őket követik a magukat cigány nemzetiséghez sorolók.

Feltárt problémák (lásd 1. számú melléklet):

- a gyermekvállalási hajlandóság alacsony, a fiataloknak nincs pozitív jövőképe
- elvándorlás
- munkanélküliség
- elöregedés
- intézményi rendszer avultsága
- gazdaság alacsony potenciálja
- megújuló energiaforrások felhasználásának alacsony aránya
- térség lakosságmegtartó illetve vonzerejének csökkenése

1. számú melléklet

Feltárt probléma	Érintett terület(ek) és fejlesztési irányok
A gyermekvállalási hajlandóság alacsony, a fiataloknak nincs pozitív jövőképe.	• Oktatás, nevelés - Képzési kínálat valós (piaci) igényekhez igazítása- Szemléletformálás- Prevenció (drog, alkohol, bűnmegelőzés)- Szegregáció megszüntetése- Helyi életpályamodell kialakítása- Bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése, a lakóhely és az intézmények közötti földrajzi távolságok mérséklése• Gazdaság - Magas munkaerő igényű ágazatok telepítése a járás területére- Szociális gazdaság fejlesztése- Helyi munkahelyteremtés a mezőgazdasági termékek tovább feldolgozása által• Egészségügy - Szolgáltatás színvonalának emelése (terhes gondozás)
Elvándorlás	• Gazdaság - Magas munkaerő igényű ágazatok telepítése a térségbe- Szociális gazdaság fejlesztése (szociális szövetkezetek)- Helyi munkahelyteremtés a mezőgazdasági termékek tovább feldolgozása által- Munkanélküliek visszavezetése a munkaerőpiacra a közfoglalkoztatás segítségével
Munkanélküliség	• Oktatás, nevelés - Továbbképzés, átképzés- Szemléletformálás- Prevenció (drog, alkohol)- Szegregáció megszüntetése- Helyi életpályamodell kialakítása• Gazdaság - Magas munkaerő igényű ágazatok telepítése a térségbe- Szociális gazdaság fejlesztése (szociális szövetkezetek)- Helyi munkahelyteremtés a mezőgazdasági termékek tovább feldolgozása által- Tartós álláskereső bevonása a közfoglalkoztatásba

	a munkaerő piacra visszavezetésük érdekében - Platform biztosítása a keresleti és kínálati oldal egymásra találásának érdekében (állásbörze)
Előregedés	• Szociális ellátás - Intézményi hálózat infrastrukturális fejlesztése (férőhelyek növelése)- Szolgáltatási színvonal emelése- Akadálymentesítés• Közrend - Speciálisan időseket érintő bűncselekmények visszaszorítása
Intézményi rendszer avultsága	• Valamennyi ágazat - Intézményi hálózat infrastrukturális fejlesztése (energiahatékonyság)- Kapacitások, férőhelyek valós igényekhez igazítása (földrajzilag és a társadalmi folyamatoknak megfelelően is)- Szolgáltatási színvonal emelése- Akadálymentesítés
Gazdaság alacsony potenciálja	• Ipar - Ipartelepítés a zöld és barnamezős területeken a kedvező támogatási rendszer kihasználásával- Hatékonyságnövelés, megújuló energiaforrások kihasználási arányának növelése- Magas élőmunka igényű ágazatok fejlesztése, támogatása- Képzés, átképzés• Mezőgazdaság - Mezőgazdasági termékek tovább feldolgozása- Helyi termék védjegyek bevezetése, terjesztése- Minőségjavítás- Kapcsolódás a térségi programokhoz
Megújuló energiaforrások felhasználásának alacsony aránya	• Oktatás, nevelés ○ szemléletformálás○ képzés• Társadalom ○ lakóingatlanok energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával kombináltan• Intézményi hálózat ○ pályázati lehetőségek maximális kihasználása az infrastrukturális háttér megújításának érdekében○ példamutatás

- Ipar
 - megújuló és helyben elérhető energiaforrások (napenergia, biomassa, biogáz) felhasználási arányának növelése a versenyképesség érdekében
 - amennyiben lehetséges technológiaváltás
 - ipari létesítmények energetikai korszerűsítése
- Mezőgazdaság
 - Nagy energiaigényű területek (fólia illetve üvegházás növénytermesztés) infrastrukturális feltételeinek modernizálása különös tekintettel a megújuló energiaforrások felhasználásának lehetőségére (pl. biomassa és geotermális hűtés/fűtés) illetve a modern technológiai vívmányok használatára (pl. hagyományos abszorpciós világítás leváltása Led technológiára)

Térség lakosságmegtartó illetve vonzerejének csökkenése

- Társadalom
 - közösségépítés
 - civil szerveződések
 - lakókörnyezet rendezése
- Önkormányzat
 - helyi értékek megtartása, védelme akár rendeleti erővel
 - szegregátumok felszámolása
 - közterület rendezés az élhetőbb lakókörnyezet érdekében
 - szociális szövetkezeti rendszer erősítése illetve kialakítás ahol szükséges
 - közösségi gazdálkodás fejlesztése
 - elhagyott ingatlanok hasznosítása a szociális szövetkezetek által
 - tapasztalatcsere
 - „jó gyakorlatok” terjesztése
- Oktatás, nevelés
 - specifikus oktatás illetve szemléletformálás különös tekintettel a szegregátumokban élő leszakadó csoportokra
- Ipar
 - bérszínvonal emelése a lehetőségekhez mérten
 - megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása
- Mezőgazdaság
 - áttérés a monokulturális, túlgépesített gazdálkodásról a nagyobb élőknerő igényű növénykultúrákra
 - mezőgazdasági termények tovább feldolgozása
 - háztáji gazdálkodási program
 - állattartás fejlesztése